

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/216/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6615217060
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Mojš
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6615217060.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Mojša a sudcov JUDr. Ivica Hanuskovej a Mgr. Štefana Baláža v právnej veci žalobcu: H. S., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom XXX XX F., E. mieru XXX/X, právne zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Matulovou, Advokátska kancelária, 987 01 Poltár, Železničná 7, proti žalovanej: F., s. r. o., so sídlom XXX XX W., F. XX, G.: XX XXX XXX, o uloženie povinnosti žalovanému zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 5C/421/2015-191 zo dňa 29. 03. 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaný je **p o v i n n ý** nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného, aby sa zdržal použitia dohody o zrážkach zo mzdy uzavretej medzi žalobcom a žalovaným ako formy zabezpečenia spotrebiteľského úveru č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX. XX. XXXX (I. výrok) a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (II. výrok).

2. Žalobca sa domáhal (po zmene žalobného návrhu) voči žalovanému uloženia povinnosti zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, ako zabezpečovacieho prostriedku vo vzťahu k spotrebiteľskému úveru č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX. XX. XXXX (ďalej aj „zmluva o spotrebiteľskom úvere“). Dôvodom žaloby bolo, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere chýbajú podstatné náležitosti podľa ust. § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, konkrétne úroková sadzba, ročná percentuálna miera nákladov a výška, počet a termín splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, v dôsledku čoho je spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov. Napriek právnym dôsledkom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, žalobca už vyplatil žalovanému sumu 696 €, hoci výška istiny úveru bola len 600 € a žalovaný sa prostredníctvom výkonu zrážok zo mzdy na základe spornej dohody o zrážkach zo mzdy domáha úhrady celého dlhu, vrátane úrokov a poplatkov.

3. Okresný súd mal z vykonaného dokazovania preukázané, že medzi stranami ide o spotrebiteľský vzťah v zmysle ust. § 52 a nasl. zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej „OZ“ alebo „Občiansky zákonník“) a zákona zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, v ktorom žalovaný poskytol žalobcovi spotrebiteľský úver vo výške istiny 600 €, ktorý sa žalobca zaviazal splatiť dňa 22. 08. 2014 spolu s úrokmi a poplatkom za vypracovanie zmluvy, spolu v celkovej sume 1.176 €. Samotné náklady žalobcu (spotrebiteľa) spojené so spotrebiteľským úverom tak predstavovali sumu 576 €, zloženú z úroku vo výške 39,15% (234,90 €) a poplatku za administratívu vo výške 341,10 €. RPMN úveru tak bola 96,00 %.

4. Dojednanú dohodu o zrážkach zo mzdy okresný súd prejudiciálne posúdil ako absolútne neplatný právny úkon v zmysle ust. § 39 OZ, nakoľko žalovaný konal v rozpore s ust. § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ktoré výslovne zakazuje splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou. Sporná dohoda o zrážkach zo mzdy zabezpečuje práve zmenkovú pohľadávku zo zmenky, ktorú žalobca (dlžník) vystavil v prospech žalovaného (veriteľa) v súvislosti so splatením poskytnutého spotrebiteľského úveru.

5. Okresný súd súčasne konštatoval aj neprimeranú výšku dojednaného poplatku za uzavretie a vypracovanie zmluvy o spotrebiteľskom úvere v sume 341,10 €, keďže tento poplatok predstavoval až 56,85 % z poskytnutej istiny úveru. Uviedol, že predmetný poplatok nie je v zmluve náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčené náklady. Požadovanie úhrady administratívneho poplatku v takejto neprimeranej výške preto považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je v zmysle generálnej klauzuly uvedenej v ust. § 53 OZ spolu s porušením princípu dobrých mravov neprijateľná, a teda neplatná.

6. Okresný súd na základe uvedených skutočností posúdil žalobu ako podanú dôvodne a v celom rozsahu jej vyhovel. Súdenú vec okresný súd právne posúdil podľa ust. § 39, § 53 ods. 1, 2 a 3, § 551 ods. 1 a 2 OZ, ďalej ust. § 2 písm. a), b) a d), § 9 ods. 1 a 2, § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

7. Žalovaný proti tomuto rozhodnutiu podal včas odvolanie. Uviedol, že RPMN je v zmluve uvedená správne a vypočítaná v zmysle platných právnych predpisov. Žalobca podpisom zmluvy vzal na vedomie, že výška priemernej hodnoty ročnej RPMN na poskytnutý spotrebiteľský úver, je ku dňu podpisu zmluvy vo výške 39,20 %. Zákon v čase uzatvorenia zmluvy neupravoval maximálnu výšku odplaty. Regulácia odplaty sa riadi len ust. § 53 ods. 6 OZ, v zmysle ktorého odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru nesmie v obdobných prípadoch prevyšovať obvykle požadovanú odplatu na finančnom trhu. Skutočnosť, že ide o odplatu výrazne vyššiu, musí žalobca preukázať.

8. V odvolaní žalovaný nesúhlasil so záverom okresného súdu, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Mal za to, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzatvorená platne podľa ust. § 551 OZ, pretože bola uzatvorená písomne, vo forme osobitnej listiny a dohodnuté zrážky neboli vo výške odporujúcej zákonu. Žalobca mohol uzavretie dohody o zrážkach zo mzdy odmietnuť. Nakoľko dohodu podpísal, dal súhlas, aby mu boli zo mzdy vykonávané zrážky v prospech veriteľa. Žalobca podpísal dohodu o zrážkach zo mzdy bez akéhokoľvek nátlaku a donútenia. Pokiaľ žalobca tvrdí, že s obsahom dohody nebol oboznámený, ide o účelové tvrdenia. V tejto súvislosti žalovaný konštatoval, že nedostatok opatrnosti spotrebiteľa nespôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu.

9. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu zotrval na tvrdeniach uvádzaných v žalobe a z rovnakých dôvodov žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

11. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací a príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 CSP včas podané odvolanie žalovaného prejednal, rozhodnutie súdu prvej inštancie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle § 379 CSP a § 380 CSP preskúmal a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (á contrario) CSP rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil ako vecne správny.

12. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

13. Podľa § 551 ods. 1 OZ uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia.

14. Podľa § 17 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy, v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.

15. Okresný súd v posudzovanej veci vychádzal z právnych záverov Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktoré boli uvedené v uznesení č. k. 16Co/64/2017-149 zo dňa 31. 01. 2018, ktorým odvolací súd zrušil predchádzajúci rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Okresný súd zrušeným rozsudkom vyhovel pôvodnému žalobnému návrhu, ktorým sa žalobca domáhal určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov. Odvolací súd v zrušujúcom uznesení konštatoval, že súd prvej inštancie sa nedostatočne zaoberal otázkou naliehavého právneho záujmu na takomto určení, a to najmä so zreteľom na akcesorickú povahu dohody o zrážkach zo mzdy, keďže jej dojednanie môže vychádzať iba z hlavného záväzku, ktorý zabezpečuje. Okresný súd sa mal v ďalšom konaní predbežne (prejudiciálne) zaoberať obsahom spotrebiteľskej úverovej zmluvy z hľadiska posúdenia spornosti pohľadávky zabezpečovanej spornou dohodou o zrážkach zo mzdy.

16. V ďalšom konaní potom okresný súd rozhodoval o zmenenom žalobnom návrhu, ktorým sa žalobca namiesto určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov domáhal uloženia povinnosti žalovanému - zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy, ako formy zabezpečenia spotrebiteľského úveru č. XXXXXXXXXX zo dňa XX. XX. XXXX. Okresný súd pripustil zmenu žalobného návrhu uznesením na pojednávaní dňa 29. 03. 2019.

17. V posudzovanej veci nebolo sporné, že hlavným záväzkovým vzťahom, ktorý sporná dohoda o zrážkach zo mzdy zabezpečuje, je spotrebiteľská úverová zmluva a žalobca je v tomto zmluvnom vzťahu v postavení spotrebiteľa. Povinnosť žalobcu vrátiť peňažné prostriedky z úveru bola zabezpečená zmenkou, na ktorej základe bola uzavretá aj Dohoda o zrážkach zo mzdy, v ktorej je výslovne uvedené že má zmenkovú pohľadávku zabezpečovať. Dohoda o zrážkach zo mzdy je formou zabezpečenia záväzku, a ako odvolací súd uvádzal už v predošlom zrušujúcom uznesení, jej dojednanie môže vychádzať iba z hlavného záväzku, ktorý zabezpečuje.

18. Súd prvej inštancie podrobil Zmluvu o spotrebiteľskom úvere predbežnému právnenému posúdeniu a zistil, že za účelom zabezpečenia splnenia povinnosti z tejto zmluvy došlo v rozpore so zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch k použitiu zmenky. Žalovaný v rozpore so zákonom vyplnil zmenku vystavenú žalobcom a na jej základe žalobca uplatnil o zamestnávateľa žalobcu spornú Dohodu o zrážkach zo mzdy, ktorá má tento neplatne dojednaný zmenkový nárok zabezpečovať.

19. Na právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným potrebné aplikovať ustanovenia na ochranu spotrebiteľa, najmä príslušné ust. Občianskeho zákonníka a zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Tieto je potrebné aplikovať súčasne aj na všetky ostatné právne úkony a právny vzťahy, vzniknuté v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, ktorým je v predloženej veci aj dohoda o vyplnení zmenky. Dohoda o vyplnení zmenky bola v súdnej veci uzavretá ako zabezpečovací inštitút plnenia záväzku povinného zo spotrebiteľskej zmluvy, čo v súlade s vyššie cit. § 17 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch predstavovalo zákonom zakázaný zabezpečovací prostriedok. V dôsledku toho je dohoda o zrážkach zo mzdy v zmysle ust. § 39 OZ absolútne neplatný právny úkon, pretože ním žalovaný uplatnil právo, ktoré je v rozpore so zákonom o spotrebiteľských úveroch, ktorý výslovne zakazuje splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou.

20. Odvolanie žalovaného na základe uvedených záverov nie je dôvodné. Akcesorická povaha Dohody o zrážkach zo mzdy vo vzťahu k zabezpečovanému hlavnému záväzku vzhľadom na okolnosti súdnej veci nedovoľuje žalovanému túto dohodu vykonať. Dôvodom je vyššie uvedená skutočnosť, že dohoda o zrážkach zo mzdy zabezpečuje zmenkový nárok, ktorý je v rozpore so zákonom, a keďže bola založená na základe neplatného právneho úkonu, tak ani samotná Dohoda o zrážkach zo mzdy nemohla vzniknúť platne. Bolo na žalobcovi, akou žalobou sa domáha odstránenia pre neho nepriaznivého stavu, vyplývajúceho z účinkov neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy. Odvolací súd dodáva, že

pokiaľ sa pôvodne žalobou domáhal určenie neplatnosti spornej dohody, naliehavý právny záujem na požadovanom určení podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku preukázal.

21. Súd prvej inštancie rozhodol o pripustení zmeny žaloby v zápisnici o pojednávaní č. k. 5C/421/2015-187 zo dňa 29. 03. 2019 a následne rozsudkom o povinnosti žalovaného zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy v súlade s nariadeným v tejto veci neodkladným opatrením č. k. 5C/421/2015-46 z 04. 01. 2016. Nevyhnutnosť súdneho zásahu do právnych vzťahov strán vyplýva i z povahy inštitútu dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá nie je založená na objektívnom vyhodnotení nároku, ktorý zabezpečuje, ale len na subjektívnej predstave veriteľa o výške jeho nároku. Takáto dohoda umožňuje v niektorých prípadoch jej použitie bez právneho nároku, pretože na jej faktické uplatnenie postačuje len predloženie dohody zamestnávateľovi dlžníka spolu s oznámením výšky dlhu, a to podľa vlastného uváženia veriteľa. Zamestnávateľovi tak umožňuje vykonávať zrážky zo mzdy aj bez toho, aby požadovaná pohľadávka veriteľa voči dlžníkovi pred tým prešla súdnym prieskumom oprávnenosti.

22. V tejto súvislosti je však potrebné dodať, že hoci žalovaný na podklade tohto rozhodnutia príde o možnosť uspokojiť pohľadávku zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy touto formou zabezpečenia záväzku, ale jeho pohľadávka zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy (nie pohľadávky zo zmenky) zostáva naďalej spornou, ale nezaniká.

23. Vzhľadom k vyššie uvedeným záverom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie aj v časti výroku o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie, nakoľko ide o závislý výrok.

24. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešný, priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.
Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).